

גליון 457 / 2 אפריל 2007 י"ג בניסן תשס"ז

דור ההמשך

בניר

קבוצת הדאטא
שמותיה

ושוב שלום.

דבר ראשון - כיפאק היי לדור צעיר, בניצוחה של נופר וינטר, ששוב הרימו מסיבת פורים לתפארת (אפילו שלא היה סרט...). תודה רבה לכל מי שעזר ותרם מזמנו, ולעוזי וצוות "עדן" על עזרה גדולה מאד להרמת הערב - תודה מיוחדת. בתקופה של שינוי, מסיבה כזאת לא יכולה להצליח ללא עזרה של הענפים ורצון של החברים.

דבר נוסף, אנחנו שוב יוצאים בקריאה נרגשת לקהל קוראינו - בחייאת דינאק, למה שלא תכתבו משהו לעלון? או לפחות תענו על החידון? מה זה פה גנון? זה בסך הכל ירחון! אבל ברצינות, שנינו עובדים ולומדים ואם כל חודש שניים או שלושה מכם יכתבו משהו - כל דבר - לעלון, זה יקל מאוד על המלאכה ויוסיף עניין.

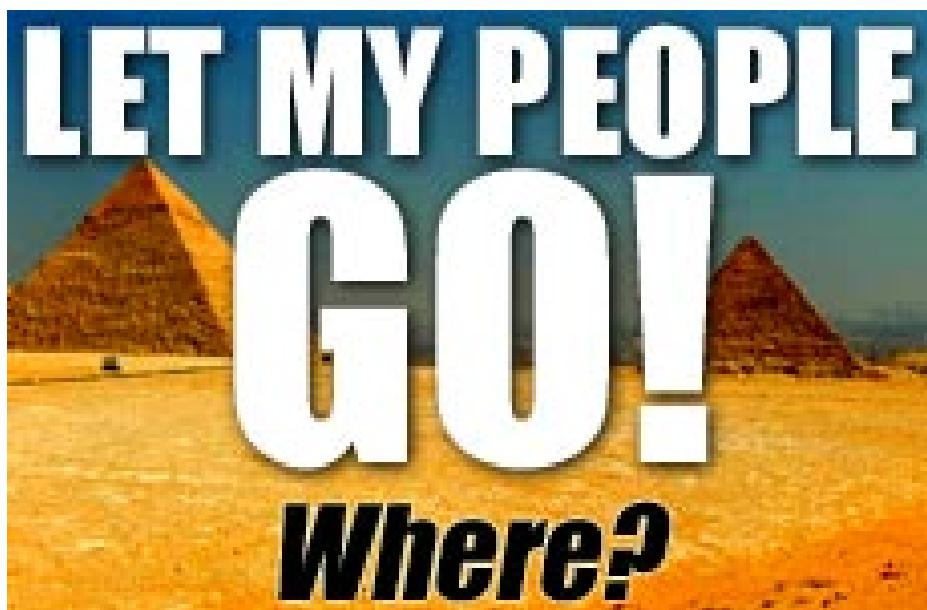
ולבסוף - אין לנו החודש את הטור הפופולרי "רכיליזה", אז זה המקום לאחל מזל טוב מכל הלב לשני זוגות ההורים הטריים - רותם ורפי נחום ושלומית ורוגן ויין. ולרכים הנולדים הודעה משמחת: בגלל שנולדתם ברגעי העריכה האחרונים, אתם זוכים במנוי חינם לכל החיים ל"בניר". כבוד.

אז שיהיה חג שמח וקיץ נפלא, וניפגש בניקוי הבריכה.

נ.ב.

לבקשת הקוראים, הגדלנו את הפונט, ריווחנו את השורות ואנחנו מקווים שעכשיו העלון יותר נעים לקריאה. אם עדיין יש בקשות, אנחנו תמיד שמחים לקבל פידבקים.

דור ושלי

עיצוב: לירז מדר
עזרה טכנית: ליזה בוחסירה
עורכת ותיקה: חוה קאליפה
מערכת: דור הורביץ, שלי בורץ

זה איכפת לי

זה איכפת לי בסימן הפסח ומה נשתנה

הבה ואשאל רק קושיה אחת - היו זמנים... ומה נשתנה מאותם הזמנים? היה היו זמנים ושתינו כאן, בניר אליהו, מים זכים וטעימים. אנשים מן העיר הגדולה היו באים, מתפעלים ונהנים לשתות ממי הבאר שלנו, טעם של מים - גן עדן! לא ידעתי עד שנה זו כמה טעימים יכולים להיות מים, סתם מים...

והנה, הגיעה הקידמה, ועמה הדאגה לבריאות הציבור, המלחמה "במיקרובים" ושאר "חולרות", והתחילו להזרים כלור למי הבאר שלנו. בתחילה לא היה מורגש הדבר, אך לאט לאט הפכו המים להיות לבלתי שתיים לחלוטין עם טעם לוואי נוראי.

אורחים שבאו מן העיר שפכו את התה ואת הקפה ושאלו: מה קרה למי הבאר הזכים שפעם שתינו מהם בהנאה? וגם אנו פה, שואלים: מה יהיה, מה עושים כדי להחזיר למים את הטעם האמיתי ולא לשתות "מי תרופה" כדי להיות בריאים לכאורה? מי יודע מה הפתרון? מי יעזור?

הלילה הזה - מים ללא טעם כלור ומרור! הלוואי!

חנה

**PURE WATER,
PURE LOVE**

משולחן המזכיר

לחברים ולחברות שלום רב!

מוקדם מן הצפוי לכל הדיעות קפץ עלינו פסח, מבלי שהספקנו להתכונן... אפילו החורף הופתע ועדיין מסרב להיפרד מאיתנו לשלום, מפזר מלקושים לכל עבר, ועם זאת לא ניתן לעצור את האביב שמתחיל להתפרץ מכל פינה בבלבוב ירוק זוהר, ופריחה צבעונית. פסח - חג האביב - הוא גם חג החירות ובעניין זה תקוותי היא שבקרוב נשתחרר קצת מתלותינו ב"ממסד" שאנו כה אוהבים להשמיץ, ולאמץ דפוסי חיים מעט יותר עצמאיים, כשהאחריות והסמכות לחיינו תהיה קצת יותר שלנו ולא ניאלץ להזדקק לאישורו של "הקיבוץ" בכל בקשה וטענה - ונהיה אדונים לעצמנו. זוהי משמעותו האמיתית של השינוי – ואז, כשכל אחד מאיתנו ינהל את ענייניו – נוכל לדרוש בצדק מהמערכת המרכזית להצטמצם, לקצץ מישרות ולעלות לכולנו פחות.

חודש אפריל השנה ירכז לתוכו חגים ומועדים רבים. מן הסתם וכדרך הטבע הדבר יעכב מעט את תוכניותינו, אך נעשה ככל הניתן לנסות ולהתקדם בתהליכים שלפנינו למרות החגים והמשקל העודף שהם מייצרים.

החודש נידרש להכרעות חשובות:

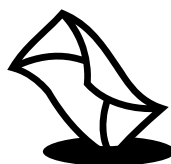
- * נצביע על נוהל ההסתייגויות והשינוי
 - * נידרש להחליט בנושא תנובה (התאריך לא לשיקולינו)
 - * לתת תשובות למשקיע המעוניין להיכנס ל"פלסטנר"
 - * וגם לעצמנו בנושאים שונים ומגוונים (פנסיה, יחסי עסק קהילה ועוד...)
- בקיזור הזמן קצר והמלאכה מרובה, בעיקר כשהשבועות מתקצרים כתוצאה מהחגים, וכאן אולי הזמן לקרוא לחברות והחברים, להתחיל לדון בעניין ולא רק בנהלים – לא שחס וחלילה צריך לזלזל בחוקי המשחק, אבל גם עיכובים פרוצדוראליים גורמים לברדק, אז למי שיש מה להגיד שינצל את הערוצים הפנימיים לפני שהוא רץ לספר לאחרים...

השבוע סיימה ליאת לוינסון שש וחצי שנים של ריכוז החינוך מא' ו'. ראשית חשוב לציין שליאת השאירה מערכת מסודרת ו"מתקתקת", ועל אף שביקשה לסיים לפני זמן רב – ניאותה להמשיך ולשאת בנטל חודשים רבים עד שנמצא הפתרון הנכון. אז המון תודה לליאת בשמי ובשם כל המערכת, ההורים וגם הילדים, והמון בהצלחה בהמשך. אנחנו נשמח לשמוע ולהתייעץ גם בעתיד, ולבטח נרצה שתשבי בפורום הנהלת החינוך אותו אנו מבקשים להקים.

את ליאת בשטח מחליפה עדי בורץ כששיר רז תפקח מעל. שיר היא המועמדת המובילה שצמחה במערכת החינוך לתפקיד הריכוז העתידי של אי-י"ב אותו אנו מבקשים להתחיל החל משנת הלימודים הבאה, והיא הומלצה הן ע"י רכזי החינוך המכהנים והן ע"י אנשי הקשר בתחום החינוך במועצה ובתנועה. לקראת שנה"ל הבאה יפורסם מכרז בנושא – הדבר צפוי להביא לשינוי תפיסה והתייעלות במערכת החינוך ללא פגיעה ברמת החינוך שנרצה לספק לילדינו. באופן כללי המגמה במערכת החינוך בגילאי ביה"ס להכניס את מיטב בנינו ובנותינו להדרכה, לשם שמירה על הציוויון המיוחד של החינוך הבלתי פורמאלי בניר אליהו. לצד זה נבדקות האפשרויות של תגבור התכנים מול תנועות הנוער השונות – שנראה כי מתחרות על ליבנו! במסר אופטימי זה כדאי לסיים – בברכת חג אביב שמח לכל בית קיבוץ ניר אליהו – ושנדע להפוך לקצת יותר בני חורין.

נימרוד

מכתבים למערכת

מכתבים למערכת ניתן לשלוח לאי-מייל BANIR@NIREL.ORG.IL או להכניס לתא דואר מספר 99. מחכים לשמוע מכם...

מילה טובה

רצינו להודות לתרצה על הסבלנות והמאמצים שהיא השקיעה כדי לנצח את הבירוקרטיה של קופות חולים. אחרי שעה מתישה של טלפונים בזמן שהיא הייתה אמורה לטפל בדברים אחרים הצלחנו לרשום את איל המשוחרר (ולא זכאי!) הטרי לקופת חולים ולסדר תור דחוף לרופא מקצועי רגע לפני נסיעתנו לביקור בדרום אפריקה.

חיילים משוחררים - הוזהרתם:

כדאי להירשם כמה שיותר מהר - אתם לא יודעים מתי תזדקקו לשירותי הבריאות.

חג שמח ובריא לכל בית אליהו
משפחת פיינבלט

אנחנו ואתם

לאט לאט נקבעה עובדה בקיבוץ ניר אליהו. לא בהחלטות וגם לא בהסכמה, אלא בראייה לא נכונה של מערכת היחסים עסקים וקהילה. אנו הבעלים (החברים), בתמימותנו ו/או בטיפשותנו, סברנו שאנו חושבים בראש אחד עם הנהלת העסקים. אך לא כך הוא. נוצרה מציאות של "אנחנו ואתם". נוצר מצב של ניגוד אינטרסים בין העסקים והקהילה ולא הקהילה יצרה מצב זה. הקהילה בשתיקתה / באי הבנתה את המתרחש / בתמימותה, הסכימה למצב זה וחבל.

דוגמאות :

- א. רווחים לא ראינו מספר שנים כי תמיד ישנו ענף מפסיד תורן שבגללו לא נקבל ולו שם אחד.
- ב. תוכנית עסקית שלא כתוב בה רווח לבעלים למרות שמתוכנן רווח של 8 מליון ש"ח - זה זלזול ואי הבנת מי אמור ל"שרת" את מי.
- ג. שכר דירה - לא משלמים לנו כי אין הסכמות, לא משלמים לנו כי יש חשש שענפים יפסידו אם ישלמו את שכר הדירה. וכך במקום לקבל סכום ריאלי "זורקים לנו עצם" (280,000 ש"ח). הויכוח הוא גם על הסכומים וגם על העיתוי.
- ד. העסקים הקימו מחדש את ענף הלול בקיבוץ (לא לול פיטום אלא לול הטלה) - ההטלות מהעסקים על הקהילה, מהווים סכום לא קטן בתקציב הקהילה.

הנהלת העסקים אתם הבאתם אותנו למצב של: "אנחנו ואתם" וזה דבר שלא יסלח לכם. אם נראה לכם שאנו מגזימים בדרישות, תלושים מהמציאות, לא רואים את הדברים נכון, לא מבינים בכלכלה (כל סעיף לחוד ו/או הכל ביחד) ואם יש עוד הרבה דברים שאנחנו לא, אזי יש בידיכם שתי אפשרויות:

- א. לנסות להסביר לנו איך, איפה, במה ומדוע אנו טועים.
- ב. להפנים ולהבין שאנחנו הבעלים ואתם צריכים "לספק לנו תוצרת". במקרה שלכם זה משהו מאד פשוט וחומרי - כסף.

השיטה בה אתם יודעים לתת לנו במשורה (אם בכלל) - כי אין הסכמות, ולקחת מאיתנו - כי יש הסכמות, הסתיימה.

כאשר הנהלת העסקים, לא מוכנה לבוא לשיבת הנהלת קהילה, בטענה שאינה כפופה לה, זה מקרה המצביע יותר מכל על מצבה החמור של מערכת היחסים בין הקהילה (הבעלים) לבין העסקים.

אני פונה להנהלת הקהילה לקיים דיון דחוף במזכירות ובאסיפה, בנושא מערכת היחסים. את הדיון יש לקיים כדי שנוכל להגדיר את מה אנו רוצים ואיך אנו רואים את העסקים שלנו ואת מחויבותם אלינו.

נורמה כפולה

באסיפה שהתקיימה לפני מספר שבועות היו שני סעיפים :

* אישור נוהל הסתייגויות לגבי חוברת השינוי.

* אישור תקציב קהילה.

נכחתי באסיפה ונדהמתי :

- < נוהל הסתייגויות של חוברת שינוי הוצג, הוסבר והתקבל (15 דקות).
- < הדיון בתקציב הקהילה החל, נרשמו הסתייגויות להרבה סעיפים, התבקשו בירורים להרבה שאלות והגיעה השעה 23:00.
- < ההצעה להפסיק את האסיפה, כי היינו רק במחצית הדרך והיו עוד הרבה סעיפים, לא התקבלה. חלק מהחברים פרש וחלק נשאר.
- < בחצי השני נרשמו עוד הסתייגויות, בירורים ושאלות. הדיון נגמר ב-0:30.
- < כשכולם נעמדו והתכוונו ללכת הביתה, בידיעה שאי אפשר לקבל החלטה על התקציב ללא קבלת התשובות והדיון בהסתייגויות, צצה לה לפתע השאלה למה לא מצביעים?
- < התקיימה הצבעה והתקבלה הצעת התקציב.

הנורמה הכפולה באה לידי ביטוי בעצם קיום ההצבעה על התקציב, כאשר לא מעט הסתייגויות ושאלות פתוחות נשארו ללא מענה.

האם השינוי חשוב יותר מתקציב הקהילה?

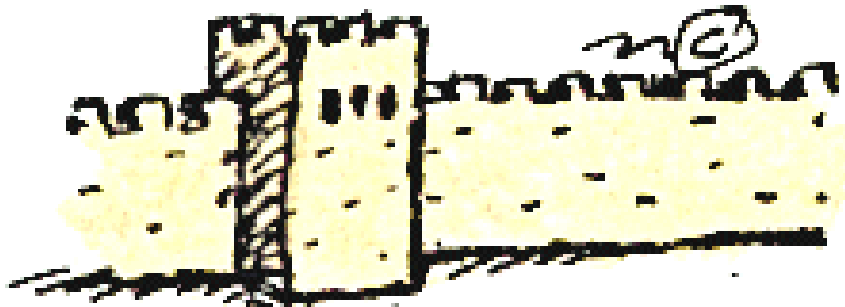
האם האמירה שאי אפשר לעבוד ללא תקציב מאושר, מקדשת את תהליך אישור התקציב גם כשלא הכל ברור?

האם לא נסחפנו עוד פעם?

האם לאחר שנקבל תשובות, הבהרות, נקיים דיון נוסף בסעיפים אלו?

"ככה לא בונים חומה".

משה לנגשטטר

מה שבא...

אז זהו, אדר כבר מאחורינו, שמחנו, השתכרנו, עשינו צחוקים ועוד לא הספקנו לגמור לקרוא את ה"בניר" הקודם וכבר חודש ניסן הגיע. אמנם החורף עוד מנסה לעשות שרירים ולהפגין נוכחות, אבל האובך והאבק, הפרחים וריח ההדרים מנצחים. אנחנו באביב.

ניסן הוא הראשון בחודשי השנה, כך בכל אופן נקבע בתורה: (שמות פרק יב) **א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן, בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר. ב הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם, רֵאשׁ חֲדָשִׁים: רֵאשׁוֹן הוּא לָכֶם, לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה.**

רק מאוחר יותר נקבע כי תשרי הוא החודש הראשון. ויכוח גדול התחולל שם, בין חז"ל, על עניין המועדים. מתי מתחילה היממה ומתי מתחילה השנה? לא רק עניין טכני היה כאן אלא גם שאלה של השקפה. בסופו של דבר התקבלה התפיסה כי היממה מתחילה בלילה, כי קודם יש חושך ואחריו מגיע האור, כלומר, יש תמיד מקום לתקווה, הרי הכל התחיל בחושך:

א בְּרֵאשִׁית, בָּרָא אֱלֹהִים, אֶת הַשָּׁמַיִם, וְאֶת הָאָרֶץ. ב וְהָאָרֶץ, הִיְתָה תֵהוֹ וְבֵהוּ, וְחֹשֶׁךְ, עַל-פְּנֵי תְהוֹם; וְרוּחַ אֱלֹהִים, מְרַחֶפֶת עַל-פְּנֵי הַמַּיִם. ג וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים, יְהִי אוֹר; וַיְהִי-אוֹר.

וכך גם כנראה עניין החודשים, קודם הסתיו והחורף, הקור והיום ההולך ומתמעט, ובלילות קור וסערה והפסקות חשמל, לא עלינו, הייאוש שחס וחלילה משתלט עלינו, והדאגה ליבולים והחשש מבצורת, ואז במלוא הדרו ועוצמתו, מגיע האביב. ובאביב הטבע מתחדש והחיטה מתמלאת, בעלי החיים בעונת החיזור והזיווגים, ויש מקום לאופטימיות גם אם אתה בזרם המסורתי

וגם אם בזרם המתחדש. זו עונה נפלאה לטיולים, לא חם מידי ולא קר מידי, והכל עטוף בפריחה ריחנית ונפלאה. עוד משהו שקשור לאביב, אצלנו לפחות, הוא עניין החופש:

שמות פרק יג: ג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם, זְכוּר אֶת-הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יֵצְאתֶם מִמִּצְרַיִם מִבַּיַת עֲבָדִים, כִּי בְחֹזֶק יָד, הוֹצֵאתִי יְהוָה אֶתְכֶם מִזֶּה; וְלֹא יֵאָכֵל, חֶמֶץ. ד הַיּוֹם, אֶתֶם יֹצְאִים, בְּחֹדֶשׁ, הָאָבִיב.

בחודש האביב יצאנו לחופשי ולזכר היציאה ההיא, יוצאים המוני בית ישראל, קודם ילדי בית הספר ואחריהם ההורים, לחופשות, והמלונות כבר מלאים והטיסות הוזמנו מראש, כי בני חורין אנחנו. בדיוק בגלל זה אנחנו קוראים מידי שנה את ההגדה, בה נאמר: **הַשָּׁתָּא עֲבָדִי, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוֹרִין.** ובדיוק על זה דרש מורנו ורבנו ברל כצנלסון:

פֶּסַח

עִם שׁוֹמֵר

בְּמִשְׁךְ אֶלְפֵי שָׁנִים אֶת יוֹם

צֵאתוֹ מִבַּיַת עֲבָדִים.

וְדָרַךְ כָּל מַחִילוֹת הַשְּׁעָבוֹד,

הַאִיִּקוּיִזְיָה, הַשְּׁמֵד וְהַפְּרָעוֹת

נוֹשֵׂאת הָאֵמָה בְּלֶבָה

אֶת הַגְּעוּגוּעִים לַחֹפֶשׁ

בְּזָכְרוֹן עֲתִיק

אֲשֶׁר כָּלוּ מִפְּנֵה לְקִרְאת הָעֵתִיד.

מֵאֲבוֹת אֶל בְּנִים, דָּרַךְ כָּל הַדּוֹרוֹת,

נִמְסָר דָּבָר יֵצִיאַת מִצְרַיִם כְּזָכְרוֹן אִישִׁי

אֲשֶׁר אֵינְנוּ מַחֲוִיר וְאֵינְנוּ דָּהָה.

אֵיזָה יֵצֵר חֲרוֹת עֵמֶק טְבוּעַ בְּלֶב עָם,

שְׂיִכּוֹל הִיָּה בְּאָבִיב יָמָיו לִיצֵר

יְצִירָה כְּזֵאת וְלִמְסָר אוֹתָהּ מְדוֹר לְדוֹר.

ובכן, אחרי הלילה בא היום, אחרי החורף בא האביב, אחרי השעבוד באה הגאולה ואחרי החורבן באה תקומה, אלא שהניסיון שלנו מלמד כי הכל ממשיך להתגלגל ואת

פרץ האופטימיות הזו אפשר לכבות בקלות כשנזכרים שלאחר היום שהיה לאחר הלילה, מגיע שוב לילה... והניסיון הלאומי שלנו מלמד, אוי ויי, שאת החירות הזו, שהשגנו בעמל כה רב ובדמים רבים, אפשר גם לאבד.

אין לי כל כוונה להפוך למשבית שמחות ואין לי הצעה להפסיק את הריטואל הלאומי הזה, של הזכרת העבדות והיציאה לחירות, אלא שצריך לזכור שאפשר גם לאבד אותה. ואולי לכן לא מתקנים את ההגדה וממשיכים לציין שהשנה אנחנו עבדים ובשנה הבאה בני חורין.

מהי החירות הזו שבני אדם כה משתוקקים לה? גם כאן, הכל יחסי כנראה. רק יצאנו משיעבוד נוראי במצרים וכבר נפלה עלינו התורה, ספר של דינים ומשפטים, זה מותר וזה אסור, שנדע לנו שלא קיבלנו חופש מוחלט לעשות ככל העולה על רוחנו, וכנראה אין דבר כזה חופש מוחלט. די מאכזב בהתחשב בעובדה שזה מה שבעצם רצינו, שאף אחד לא יגיד לנו מה לעשות, מתי לקום ומתי לישון, אם לעבוד או לא לעבוד ומתי לצאת לחופש ומתי לחזור.

כשאתה עבד, אתה כמה לחופש, נדמה לך שברור מה זה. כשאתה אסור, כאן כדאי שגם אנחנו נחזור ונזכיר את האסורים שלנו השבויים בלבנון ובפלסטין, ברור לך לאיזה חופש אתה מייחל. כשאתה כבוש, כדאי לזכור שכשלושה מליון בני אדם חיים תחת שלטון הכיבוש שלנו, אתה רוצה להיפטר מהכובש ולצאת לחופש, אבל כשאתה חופשי, כאילו כזה, אתה מגלה מהר מאד שהכל יחסי ויש עול עבודה ויש עול פרנסה, יש עול חוקים ויש עול תקנונים ובקיצור יש גבולות לחופש.

אבל כדי להרגיש לרגע טעמה של חירות, כזאת שכאילו אין לה גבולות, אנחנו יוצאים לפעמים לחופשה, כמה ימים ללא מסגרת והתחייבויות, כך בכל אופן אני מרגיש וזה

מה שעשיתי בחודש האחרון. יצאתי לי לתור את הארץ, את מרחבי הדרום ורק דלקת מרגיזה ברגל הצליחה להשבית את השמחה.

והנה לסיום משהו שכתבתי שם, שקשור גם לחוקים:

- למה? קורא במלעיל הנהג הצעיר שאוסף אותי ליד מיצד תמר.

למה שאני אלך להרים? השתגעת? אני, פעם אחרונה שיצאתי לטבע אשפזו אותי שבוע.

- אבל בכל זאת (אני מנסה לשכנע אותו כמו את איגור) יש יופי במדבר, בטבע הזה שעוטף אותנו.

- חס וחלילה, השתגעת? בשביל זה לקחת חופש?

ראית תישוטר, אני על 130 ומדבר בפלאפון והוא לא עוצר אותי.

- למה באמת?

- למה כאן זה הדרום, הוא יודע שאין מצב להוציא עלי תלונה. רק ישמע מי הבוס שלי וישחרר אותי, כאן זה הדרום אחי.

.....

הנגב פורח, בעצם כאן עדין מדבר יהודה, המדבר פורח. בערוצי הנחלים אני פוגש צבעונים, אירוסים, עיריות, ועוד מינים שאיני מצליח לזהות, אולי כרכומים? אך אלו פורחים בסתיו ואולי זהביות. שיחי רותם במופע פריחה רווי ריח בושם המזמין אליו נחילי חרקים ודבורים.

הגשם שלא ירד השנה בצפון ירד במדבר. הגבעות מכוסות פלומה ירוקה שתעלם בעוד חודש.

השקט כל כך חזק, לעיתים אני עוצר להקשיב לו, חוץ מקולות הבוקעים מגופי לא נשמע כאן דבר.

.....

חג שמח,

קוני

על היגיון כוזב ומנהלים חמדנים

תשובה למשה וקאליפה

בזמן האחרון אנחנו עדים למכתבים לעלון ואי מיילים עם אבחנה ותרופה חדשה ומעניינת לכל הצרות שלנו. מוביל בקו - שהפך להיות אופנה - היה המאמר של משה בעלון האחרון, אבל גם קאליפה ואחרים תורמים את חלקם לאופנה החדשה. לפי דעתם של משה ואחרים, הגורם לכל הצרות היא העובדה שהמנהלים החמדנים בענפים או בהנהלה הכלכלית יושבים על מאות אלפי שקלים של עודפי מזומנים ומסרבים בכל תוקף להעביר אותם לקהילה. התרופה היא כמובן לשנות את יחסי עסק וקהילה, להראות למנהלים החמדנים מי הבוס האמיתי ולחזור לימים הטובים בהם כולנו היינו שותפים בענפים שלנו. קראתי את הדברים של משה וקאליפה קצת בתדהמה והרגשתי חובה להתייחס למספר נקודות.

1. מטרות השינוי ולוגיקה הפוכה

משה כותב בעלון האחרון שהוא לא נביא, אבל מנבא את הכישלון הברור לתהליך השינוי המתקרב. ומי האשם בכישלון? הענפים שלא מעבירים כספים לקהילה. כמה מוזר. אני תמיד חשבתי שהמטרה של השינוי היא בדיוק ההפך ואני לא מבין איך התבלבלתי. הקיבוצים הראשונים שהתחילו תהליך של שינוי היו קיבוצים על סף קריסה. קיבוצים שלא היו להם ענפים או מפעלים חזקים שהיו מסוגלים להעביר כספים לחברים. בתוך המצב הזה ההנהגות הבינו שאי אפשר לסמוך על הענפים וחייבים למצוא שיטה שבה כל חבר ייקח על עצמו את האחריות על פרנסתו ויהיה לו תמריץ להגדיל את הכנסתו ולכסות את העלויות של חיים בקיבוץ. מצד שני, ראו צורך לקצץ בכל המנגנון המנופח שהיה אמור לדאוג לצרכים של כל חבר ובפועל גרם לירידה ברמת החיים בגלל בזבוז משאבים. בניר אליהו מתברר שהמצב הפוך. יש לנו ענפים חזקים עם עודף מזומנים שיכולים להעביר כסף לקהילה אבל מסרבים. יש מספר אנשים שרוצים "בכל מחיר" להעביר שינוי (לא ברור למה אם הכל כל כך טוב) אבל בלי שהענפים יעבירו כספים לא נוכל לבצע שינוי. איזה כיף. לפחות בדבר אחד ניר אליהו ייחודי בתנועה הקיבוצית!!!

2. כמה מילים על היסטוריה ללא נוסטלגיה

בימים הטובים בהם הייתי גזבר וגם משה וקאליפה היו גזברים, לא היה המטרד הנוראי של "הפרדת משק וקהילה". התפקיד שלנו היה ברור - "לממן את הצרכים של הציבור בכל מחיר". לא היתה הפרדה חשבונתית בין הענפים והקהילה וכספים זרמו לפי "הצורך". כך, אם היו עודפים בענף הוא היה מכסה מיד את הצרכים של הקהילה ואם לא היו עודפים היינו מנצלים את מקורות המימון של תעשייה וחקלאות להזרים כספים. העיקר שהמנגנון ימשיך לתפקד.

אחר כך היינו מקבלים מאזנים נומינליים באיחור של שלוש שנים, בתקופה של אינפלציה של מאות אחוזים. כך, גם אם רצינו להבין את המצב האמיתי של כל ענף וענף, לא היו לנו את הכלים להפריד בין הגורמים.

אבל מה, היה לנו ניהול דמוקרטי. הענפים היו שייכים לנו. באסיפה היינו מחליטים החלטות גורליות כמו אם מנהל יצוא ייסע לחו"ל (בדרך כלל דיון של שלוש אסיפות) או אם המפעל ישקיע מיליון דולר בציוד (בדרך כלל דיון של שלושים דקות). כך גלגלנו את המערכת בכישרון רב, והצלחנו לצבור חוב מזערי של 60 מיליון שקל בלבד. כאשר התחלנו לראות את תוצאות הערבוביה הזאת והבנקים התחילו ללחוץ על תוכניות הבראה נאלצנו לבצע תהליך של הפרדת הקהילה מהעסקים. פתאום לא היתה תנועה חופשית של מזומנים והקהילה נדרשה לחיות מהעבודה של החברים ומהכנסות אחרות. בשנים האחרונות ענפים התחילו להתייצב והתחלנו לבנות כלים בכדי להבין את מצבם. הטרמינולוגיה השתנתה ובמקום "לממן את צרכי הציבור בכל מחיר", מטרת הניהול הכלכלי היתה "להשביח את הנכסים של הבעלים בטווח הקצר ובינוני" ו"העברת רווחים ראויים לחלוקה לבעלים בלי לסכן את יציבות הענפים". בחברה ציבורית העברת כספים לבעלים שעלולים לערער את יציבות החברה נחשבת כעבירה פלילית. אצלנו זה הפך להיות משימה לאומית.

3. כמה מילים על פרופורציה

אני לא רוצה שיחשבו שאני נגד העברת דיבידנדים לציבור ונגד פיקוח של הקהילה על העסקים. ההיפך הוא הנכון. אני חבר קיבוץ שזקוק לכספים של הענפים לא פחות מכל אחד אחר אבל משתדל לראות את הכל בפרופורציה.

כל בעל עסק חי עם ניגודי אינטרסים טבעיים:

- א. העברות כספים מהעסק לכיס הפרטי כדי ליהנות מרמת חיים גבוהה יותר.
 - ב. לוותר על רווחים נוכחיים כדי לשמור על יציבות העסק ולהשקיע על מנת לאפשר רווחים בעתיד.
- המתח בין שני הניגודים האלו הוא בלב הניהול המקצועי וצריך להתבצע על ידי בעלי מקצוע. תפקידנו כציבור הוא לפקח על המעשים והתוצאות של הענפים ואם הם לא מבצעים את עבודתם נאמנה ומקצועית, להחליף אותם. כולנו רוצים שהענפים שלנו יהיו גדולים ורווחיים כדי שנוכל ליהנות מהפירות שלהם. הפרדה של הקהילה מהעסק היא לא ערובה להצלחה אבל היא תנאי לה.

4. סיכום

הבנת הקשר בין גורם לתוצאה היא חיונית להבנה וניהול של תהליכים. במקרים רבים ההבנה של הגורמים היא לא פשוטה ואנחנו מטפלים בתוצאה במקום לטפל במחלה. פוליטיקאים לפעמים עושים את זה בכוונה ואז קוראים לזה ספין (גלגול האמת). הסופר צסטרטון הגדיר את זה יפה כשכתב: "העובדה שאין מספיק כובעים לכל הציבור לחבוש לא אומרת שהפיתרון הוא להתחיל לערוף ראשים".

קראתי את המכתבים של משה וקאליפה בעיון.
עצרתי וקראתי עוד פעם ושאלתי את עצמי האם ייתכן? הרי יש פה מקרה כל כך ברור של הפיכת הגורם והתוצאה שלא יתכן שהם לא מבינים את זה.

יש לנו משימות לאומיות חשובות אבל הן לא סידור היחסים בין הקהילה והעסקים או העברת כספים לקהילה ללא אבחנה. הנהלה כלכלית חייבת להמשיך במאמצים לשפר את העסקים תוך ניהול סיכונים מקצועי. הנהלת הקהילה חייבת לקדם תהליך שיגרום לתמריץ לחברים להרחיב את מקורות הפרנסה ויגרום לכך שתהיה התייעלות במנגנונים המשרתים אותנו. בקיצור, צריכים להתחיל לייצר כובעים ולהפסיק לערוף ראשים.

אחרי כתיבת השורות האלו חזרתי למכתב של משה ושאלתי את עצמי מה קרה שמכל האנשים דווקא הוא יתבלבל בין הגורם לתוצאה. הרי אם הקו של משה וקאליפה יתקבל בציבור זה עלול להחזיר אותנו שנים לאחור. ואז שאלתי את עצמי האם יש פה טעות מחשבה שבוצעה בתום לב או אם אנחנו עדים לספיך מתוכנן של אנשים בעלי אגינדה מוגדרת.

אשמח לקבל תשובות בעלון הבא.

אילן קובלסקי

תמונה שווה אלף מילים....

הרווח הצעירה

בכל עלון תופיע תמונה אחת (או יותר) המסקרת פעילות אחת של חברת הילדים לאותו החודש. והרי לתמונות החודש...

בניצוחה של **ואלרי** (קשת בענן), לקחנו חלק באירגון קטיף תפוזים לכל הקיבוץ, התפוזים שאספנו בכוחות משותפים, מקטנים ועד גדולים, נתרמו ל"פתחון פה", לעזור למשפחות לקראת החג. היה מוצלח - נהננו, קטפנו, אכלנו, ואספנו 3 מיכלים!
תודה לוואלרי על היוזמה המבורכת,

חג שמח לכולם!
חברת הילדים

יוגב ליאור, 18
 גל ברלס, 18
 אורן רפפורט, 17
 הדר ראובני, 15
 יעל בארי, 11
 רום לוינסון, 8
 איתי רגב, 6
 אגם קציר, 5
 עידו ברלס, 2
 מיה מויאל, 2

ג'סיקה ביוקאורל, 35
 מעיין מויאל, 33
 גולן ברק, 31
 לירז מדר, 31
 יונתן יוגב, 24
 לנגשטר נעמה, 23
 מישה נובוטובסקי, 22

ילידי החודש

משה קאופמן, 75
 תמי גביש, 71
 חוה קאליפה, 67
 וינטרוב ריישה, 66
 אסתר זטורסקי, 61
 אבי זהר, 58
 מלכה לוי-פייפר, 52

חידונר

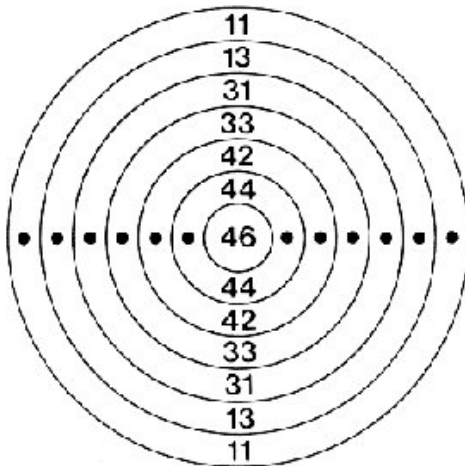

פתרונות ניתן לשלוח לאי-מייל BANIR@NIREL.ORG.IL או להכניס לתא דואר מספר 99. התשובה הנכונה ורשימת הפותרים יתפרסמו בעלון הבא. בין הפותרים נכונה יוגרל פרס.

והחודש, שתי חידות, שיעסיקו אתכם במשך כל חול המועד:

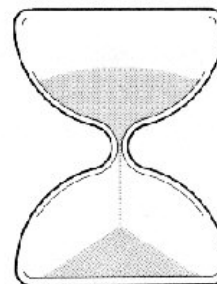
שאלה 2

מהו המספר המינימלי של פגיעות הדרוש בשביל להגיע ל-100 נקודות בדיוק במטרה?

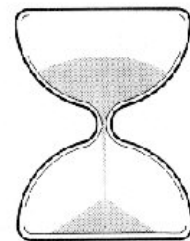

שאלה 1

הבעיה היא למצוא את הדרך היעילה ביותר להשתמש בשני שעוני החול האלה בשביל למדוד את זמן הבישול של ביצה קשה בחמש עשרה דקות. אם מתחילים למדוד מהרגע בו הופכים את שעון החול הראשון, מהו הזמן המינימלי הדרוש לביצוע הבישול?

11 דקות

7 דקות

בין הפותרים נכונה יוגרל כרטיס זוגי לסרט מתנת פלסטניר-עדן-מעדניר. הזוכים של חידות הגפרורים מהחודש הקודם: **אביב מדר ועידן בורץ**.

בהצלחה!
 רפי בורץ